

SEMPOZYUM TANITIMI

ULUSLARARASI İZMİR ALEVİLİK-BEKTAŞİLİK GÜNLERİ VE ULUSLARARASI ALEVİ RİTÜELLERİ SEMPOZYUMU'NDAN AKILDA KALANLAR

*Impressions from International Days of Alevism-Bektashism, Izmir and International
Symposium on Alevi Rituals*

**Internationale Tage des Aleviten und Bektaschitums- und Symposium zu
alevitischen Ritualen- was in Erinnerung bleibt**

İlkay ŞAHİN*

Akademiye adım attığınızda ilk öğreneceğiniz şey, bilimin nesnel bir dili olduğu ve normatif değerlendirmelerden uzak kalmak gerektiğidir. Ancak, süreç içinde bunun çok da mümkün olmadığını, böylesi bir dili üretmek için epey çaba sarf etmek gerektiğini anlamakta gecikmezsiniz. Hele de çalıştığınız konu topluluksa çoktan geri dönüşü olmayan çetrefilli bir yola girmişsiniz demektir. Topluluk çalışmak zordur, hele de ülkemizde olduğu üzere gelenek ve modernlik arasında kalmış bir yaşamı sürdüren toplulukları çalışmak çok daha zordur. Bir kere, hangi disiplinin penceresinden bakacağınız ya da bakmanız gerektiği büyük problemdir. Sosyoloji mi, antropoloji mi, halk bilimi mi? Diyelim ki bir topluluğun geleneksel yapısını çalışmak istiyorsunuz, sosyoloji danışmanınız konunun sosyolojik olmadığı ve akademik kariyerinizde yaratacağı sorunlar hakkında sizi derhal uyarır. Zaten çalışmak istesenez de kaynak bulamazsınız. Ya da bir topluluğun modernleşmesini çalışmak gibi bir hülyaya kapıldınız, toplulukların modern yapılanmasının halk bilim ve antropolojinin konusu olmadığını yeterli kaynağa ulaşamadığınızda kısa sürede anlarsınız. Gelenek ve modernliği aynı anda tecrübe eden topluluklara dair bütüncül bir yaklaşımı geliştirmekle meseleye bir boyutuyla miyop bakmak arasında kalır, hevesinizin doruk noktasındayken, daha yolun başında, bilimsel sınırların bariyerlerine toslayverirsiniz.

* Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü Kayseri/Türkiye. isahin@erciyes.edu.tr.

Yeni bir yaklaşımı geliştirmek, bu yüzden de ortodoks bilimsel söylemlerce aforoz edilmeye hazır olmakla akademik kariyerinizi düşünmek arasında gidip gelmek zorunda kalırsınız. Bitmedi... Saha araştırması yapmak isterseniz -ki mutlaka gereklidir- sorunlarınız daha da büyür. Genellikle uzun bir zamana yayılan ve katılımcı gözlemlerle gerçekleştirilen etnografik saha araştırmasıyla yapılacak topluluk konulu bir çalışmaya maddi destek sağlamanın gücünü bir yana, sizin aylarca sahada kalarak veri toplarken meslektaşlarınızın seri üretimle yazdıkları onar sayfalık makalelerle kariyerlerinde zirve yaptığını gördüğünüzde bir kez daha akademik ahlakınıza lanet edersiniz.

Her şeye rağmen bilime imanınızla sahaya başladınız, bu durumda da akademinin dışındaki gündelik dünyadan kaynaklı sorunların tam göbeğinde buluverirsiniz kendinizi. Her şeyden önce sahaya girebilmeniz tabir yerindeyse bir kimlik sorgulamasından geçmenize bağlıdır. Sadece topluluk mensupları değil, akademik camia da sizi kimlikli bir sorgulamadan ve hatta etiketlemeden geçirir. Girdiniz diyelim, bu seferde topluluğun kendi içindeki ideolojik hizipleşmelerinin tam ortasında buluverirsiniz kendinizi. Geleneksel toplulukların nasıl modernleştirileceğine dair geliştirilen ve genellikle topluluğun nasıl tanımlanacağı konusunda tezahür eden yapılanma modelleri ve ideolojik kampların tehlikeli sınırları arasında veri toplamak ve nesnel bir dille bilimsel değerlendirmelerde bulunabilmek için türlü manevralar yapmak zorunda kalırsınız. Bu ideolojik kampların topluluğu tanımlama ısrarının altında topluluk üzerinde bir iktidar ve denetim üretme ve bu iktidarı kamusal alanda politik, ekonomik ve sosyal sermaye dönüştürme rasyonel hedefinin yattığını, topluluğu tanımlama politikalarının ise sıradan insanda söylemlerle yaşam arasına mesafe koyan çifte bir bilinci yarattığını görmekte gecikmezsiniz. Bu çifte bilinç, nesnel bilimsel analizler yapmanızı imkânsızlaştıracak ölçüde sosyal gerçekliğin üzerine çöküverir ve gerçekliği alabildiğine bulanıklaştırır. Bu nedenle, topluluk mensuplarının bir yandan temsil iddiasında bulunan kurumlar ya da entelektüel adacıklar tarafından pompalanan modern kimlik ve topluluk tanımlarından bahsederken diğer yandan da gündelik yaşamlarında tamamen geleneksel bir hayatı sürdüren çifte bilinç hallerinden hangisini yazmanız gerektiği konusunda ecel terleri dökersiniz. Sıradan insanların, topluluğu temsil iddiasında bulunan kurumların geleneğe değil, modern ideolojiye dayalı tanımlarının penceresinden kendi yaşantılarına baktıkları için gerçeklikten kopuk, romantik bir bakışla ve modern değerlere göre yorumlanmış bir topluluk imgesini dile getirdiklerini görünce gerçekte yaşanan ile iktidar adacıklarının modellendirdiği kurgusal topluluktan hangisini yazmak gerektiği arasında gidip

gelirsiniz. Sosyal gerçekliğin nasıl olduğunu bir yana bırakıp nasıl olması gerektiğine dair, üstelik de yaşayan gerçekliği görmezden gelen bitip tükenmek bilmeyen ideolojik tartışmaların arasında buluverirsiniz kendinizi. Elde ettiğiniz verilerin topluluğun gerçekte süregiden yaşamına dair mi yoksa yeniden inşa edilen kurgusal topluluğa dair mi olduğunu anlamamız bile belli bir mesaiyi gerektirir. Farkı anlamak için çaba harcamanız, yetmedi yazabilmek için de tanım ve kurgunun sahibi teşkilatları karşınıza alacağınızın farkında olmanız icap eder. Kazara, olması gerekene değil de olana dair bir şey söylerseniz, ana akım ideolojik söylemin dışında bir şeyler yazarsanız, okunmamanız bir yana, sanal ve gündelik ağlar vasıtasıyla hızla ötekileştirilirsiniz. Dahası, tanımlama, ben ve öteki antagonizminden mürekkep bir mensubiyet biçimi olan kimlik tasavvurunu oluşturmaya yönelik çatışmacı bir zihniyeti yarattığından, ana akım yaklaşımlardan en ufak sapmanız dahi söylemlerinizin ardında başka bir amacın bulunduğu paranoyasına sebep olur. Olabildiğince nesnel, yumuşatılmış ve hafifletilmiş bir dille söylemeyi denediğim bu sorunlara onlarcasını daha ekleyebilirim.

Topluluk çalışmanın yarattığı tüm bu ve benzeri sorunlardan kaynaklı kaygan zemine dair farkındalıklarına rağmen Doç. Dr. Mehmet Ersal ve Dr. Öğr. Üyesi Bülent Akın takdire şayan bilimsel bir gayretle, çalışılması en zor topluluklardan birisi olan Alevilere dair, Uluslararası Alevi Ritüelleri Sempozyumu başlıklı, 13-14 Aralık 2019 tarihleri arasında İzmir’de coşkulu bir katılımı gerçekleştirilen bir sempozyumu düzenlediler. Sempozyum bir ilkti ve önemliydi. Çünkü genel olarak ritüeller ve özel olarak da Alevi ritüelleri ilk defa doğrudan bir sempozyumun ana konusu haline getirilmişti. Peki, ama ilk olmasının ne gibi bir önemi var diyebilirsiniz. Önemli, çünkü Sempozyum’da ritüeller konu edinilmek suretiyle neredeyse bir asra yakındır ulusal ve uluslararası sosyal bilimlerin, yanı sıra da Alevi kurumların sahiplendiği ana akım hâkim yaklaşımdan ayrışan yeni bir yaklaşımın altı kalınca çizilmiştir. Sempozyumda da tartışıldığı üzere, inancı ritüele öncelemek ve ritüelleri itibarsızlaştırmak modernliğin kendisini yerel ve geleneksel olandan ayırştırmak, yerel ve geleneksel sosyal düzenleri bireyleri ortak inanç etrafında toplayarak ümmetleştirmek ve küresel rasyonel bir düzeni kurmak için başvurduğu resmî ideolojisidir. Zira ritüeller, mekanik modern dünya görüşünün tam karşıtı müphem bir dünya görüşünü, biz tasavvuruna dayalı ve yerel aidiyet bağları üzerinde yükselen ritüel toplulukları inşa eder. Oysa inanç, ben ve öteki karşıtlığına dayalı bir mensubiyet biçimini benimseyen otonom bireylerden müteşekkil, yerelliğini yitirerek homojenleşmiş ideolojik ve kurgusal toplulukları teşekkül ettirir. Batı Avrupa’nın Reformasyon ile harladığı inanç ve ritüel savaşı, bir zihniyet dönüşümünü yaratarak inancın modernlik, ritüellerin de gelenekle

ilişkilendirildiği ve itibarsızlaştırıldığı resmî bir ideolojiyi şekillendirmiştir. Bu ideoloji, Batı dışı kültür sahasının modernleşen tüm topluluklarını, entelektüellerin de yönlendirmesiyle, kısa süre içinde etkisi altına almıştır. Keza 19. yüzyıldan itibaren Alevilik sosyal bilimlerin alanında bir inanç olarak tanımlanmaya başlanmıştır. Aleviliği bir inanç, ideoloji ya da felsefe olarak tanımlayan hâkim bilimsel yaklaşım ile bu yaklaşıma entegre ve Alevi kuruluşların büyük çoğunluğu tarafından savunulan inanç odaklı politik yapılanma modelinin etkisiyle hem sosyal bilimlerin hem de Alevi kuruluşları, Aleviliğin sui generis özelliği olan geleneksel ritüel düzenine bir asrı aşan bir zaman boyunca ilgisiz kalmıştır. Ritüelleri inanca ilave tali bir mesele olarak değerlendirmekle yetinmiş, hatta ritüelleri ve temsil ettikleri geleneksel düzeni birer hurafe olarak itibarsızlaştıran bir söylem biçiminde buluşmuşlardır. Bu hâkim söylem, ritüelleri itibarsızlaştırırken aslında ocak yapısını, taliplik ve dedelik kurumlarını, yani Aleviliğin temel yapı taşı olan “yol bir sürekin binbir” anlayışını itibarsızlaştırmıştır. Bununla da kalmamış ritüelsizleştiği tarihi ve uzamsal sürekliliği kesintiye uğrayan, Kızılbaş kökünden ve bu kökten beslenen farklı coğrafyalardaki diğer süreklilerden ayrılan ve yersiz yurtsuz hale gelen ideolojik bir Aleviliği mayalamıştır.

Sıkı müdaviimleri bulunan ve neredeyse bir asırlık bir geçmişe sahip bilimsel bir doksa ve ideolojik bir yaklaşımın söylediğinin tam aksi yerden, yani ritüelden söze girişine bakılırsa, Uluslararası Alevi Ritüelleri Sempozyumu Aleviliğe dair hem akademik hem de kamusal alana yönelik yeni bir yaklaşımı önermektedir. Ritüellerin seçilmesinden anlaşılana o ki Sempozyum’un meselesi kurgulanan ve tanımlama politikalarıyla modellendirilen ideolojik bir Alevilik değil, hâlihazırda yaşanan geleneksel Aleviliktir. Bu görüş açısından bakıldığında Alevilik ritüel bir düzen, Aleviler ise ritüel akrabalığa dayalı bir topluluktur. Ritüel akrabalık, kültür tarihindeki diğer örnekleri gibi sadece kan bağına dayalı bir topluluk biçimi değildir. Kan ve akrabalık bağlarının ritüeller vasıtasıyla biz tasavvuruna dayalı doğal bir mensubiyet biçimi olan aidiyete dönüştürülmesinden mürekkep doğal bir topluluktur. Bu bakımdan, Aleviliği ideolojik bir inanç kardeşliği olarak tanımlayan, böylelikle de ben ve öteki karşılığında sıkışmış yapay/kurgusal bir mensubiyet biçimi olarak kimliği konu edinen hakim ideolojinin aksine, ritüelden bahsetmek, “el ele el Hakk’a” diyerek geleneksel bir sosyal yapı olan ocaklardan, geleneksel ve doğal bir mensubiyet biçimi olan aidiyetten, bir ritüel akrabalık biçimi olan taliplikten ve tabii ki mitlerden bahsetmek anlamına gelmektedir. Ritüelden bahsetmek, Aleviliği inanç kardeşliği olarak gören anlayışın ritüellerle özdeşleştirerek elimine ettiği Kızılbaş köklerle de bağı yeniden kurmak, Sünniliğin ve Aleviliğin henüz bir ideoloji olarak

üretildiği zamanların ve Anadolu'nun ortak geleneği ve ruhu olan Kızılbaşlığı yeniden hatırlamak demektir. Ritüelleri konuşmak, sadece geleneği değil, değişimi de konuşmak demektir. Zira ritüellerin asıl ayırıcı özelliği, sanılanın aksine, değişimi sağlamak ve düzenlemektir. Bu bakımdan Aleviliğin modernleşme deneyimini açıklamaya da ritüellerden başlamak gerekmektedir.

Sempozyum, iki gün boyunca sürmüş ve yedi oturumdan oluşmuştur. Her bir oturumda Alevi ritüelleri farklı bir boyutuyla, hem geleneksel referansları hem de değişen işlev ve anlamlarına dikkat çekilerek ele alınmış ve zengin tartışmalar gerçekleştirilmiştir. Halk bilimi, sosyoloji, müzik, tarih, mimarlık ve din bilimleri gibi farklı alanlardan, İngiltere, Macaristan, Kanada, İran, Azerbaycan, Almanya ve Türkiye gibi farklı ülkelere gelen bilim insanları ritüellere dair multidisipliner ve verimli bir görüş alış veriş ortamını yaratmışlardır. Başkanlığını Eva Csaki'nin yaptığı ilk oturumda Alevi ritüellerinin ayrılmaz bileşeni olan müzik ele alınmıştır. Ayhan Erol, Alevi müzik kültürünü yol bir süre binbir anlayışı, Janos Sipos ise Trakya'daki Bektaşilerin müziklerini sahadan derlediği örnekler bağlamında değerlendirmiştir. Seval Eroğlu Alevi müzik kültüründeki değişimi zâkirliğin geleneksel ritüel düzenden popüler kültüre doğru evrilen değişim seyri ekseninde tartışmıştır. Yılmaz Soyzer'in başkanlığını yaptığı ikinci oturumda İlkay Şahin, ritüele dair kalıp yargılardan bahsettikten sonra, ritüellerin karakteristik özelliklerinin sabit ve katı sınıflandırmaları feshetmek suretiyle gerçekliği durmaksızın dönüştürmek ve tekâmül ettirmek olduğunu belirtmiş ve Alevi ritüellerinin bir tekâmül yolculuğu olduğunu örneklerle açıklamıştır. Mehmet Ersal, yeni ritüeller yaratmakla yeni bir Alevilik inşası arasındaki ilişkiyi tartışmaya açmış, Alevilik ve ritüeller arasındaki ontolojik ilişkiye dikkat çekmiş ve bu ilişkinin geleneksel Aleviliğin sui generis özelliği olduğunu belirtmiştir. Bülent Akın ise Ehl-i Hak ritüelleri ile Alevi cem ritüellerini yapısal özelliklerini dikkate alarak karşılaştırmalı bir biçimde analiz etmiştir. Başkanlığını Fuzuli Bayat'ın yaptığı üçüncü oturumda Halil İbrahim Şahin, Balıkesir Çepnilerinde kanberlik geleneğini sahadan örneklerle ele almıştır. Yılmaz Soyzer, babagân Bektaşiliğindeki ikrar cemini ve özelliklerini açıklamıştır. Didem Gülçin Erdem ise Aleviliğin dâr anlayışına dair gülbanklarını değerlendirmiştir. Ali Yaman'ın Kırdan Kente Göç Sonrası Alevilikte Ritüel Etkileyen Değişime Dair Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme başlıklı bildirisi Ayhan Erol'un başkanlığını yaptığı dördüncü oturumdaydı. Aynı oturumda Robert Langer, Diaspora Aleviliğinin Ritüel Dinamikleri başlıklı bildirisini sunmuştur. Hıdır Temel ise değişim ve ritüel ilişkisini Hubyar Ocağı örneğinde tartışmıştır. Başkanlığını Halil İbrahim Şahin'in yaptığı beşinci oturumda Fuzuli Bayat, Aşure ritlerini Alevilik

ve Şiilik bağlamında karşılaştırmalı olarak ele almıştır. Erhan Kurtarı, sunumunda bir kent hakkı mücadele alanı olarak takdim ettiği cemevlerinin sosyo-mekânsal üretimini ve anlamını ele almıştır. Fatoş Yalçınkaya, Varto Alevi kadınlarının Hızır inancına dair ritüellerini değerlendirmiştir. Başkanlığını İlkay Şahin'in yaptığı altıncı oturumda Adem Koç, ziyaret mekânlarındaki delikli taştan geçme ritüelini arketipsel bir analizle takdim etmiştir. İlgar Baharlu, semah ritüelini tasavvuf tarihi bağlamında açıklamış, sema ve semah arasındaki ayrıma dikkat çekmiştir. Muhammed Ali Soltanî ise Ehl-i Hak ritüellerini Serencam'dan hareketle bağlamsal olarak değerlendirmiştir. Robert Langer'in başkanlığını yürüttüğü son oturumda Eva Csaki Ahmet Yesevi'nin hikmetlerini icra merkezli bir analizle ele almıştır. Hakim Elnazarov Orta Asya'daki İsmaililerin rit ve ritüellerini konu edinen bir bildiri sunmuştur. Zahide Ay, Bedaşan İsmaililerine Ait Şifahi Bir Metin başlıklı bildirisinde saha araştırmasından hareketle Bedaşan İsmaililerinin sosyokültürel yaşamına dair bilgi vermiştir. İrene Markoff'un bildiri başlığı ise şöyledi: *The Dynamics of Ritual and the Traditional Alevi- Related Cem in Bulgaria: In Search of New Theoretical Paradigms*.

Ülkemizdeki sempozyumların akademisyenler için neredeyse birer ticari faaliyete dönüştüğü günümüzde, Uluslararası Alevi Ritüelleri Sempozyumu öğrenci ve hocaları bir araya getirerek gerçek bir bilim pratiğini ve bilimsel ortamı tesis eden işleyiş düzeniyle ilgili olarak da birkaç kelam sarf etmeyi hak etmektedir. Sempozyumda katılımcı hocaların karşılanmasından oturumların düzenlenmesine kadar bütün iş yükünü ve akışı İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi'nden yüksek lisans ve doktora öğrencileri eksiksiz bir biçimde ve büyük özveriyle gerçekleştirdiler. Bu genç sosyal bilimcilerin gerçek bir bilim pratiğinin parçası olmak için gösterdikleri özveri ve çaba hem onların yetişmesi hem de ülkemiz bilim dünyası açısından umut vericidir. Öğrencilerin, dünyanın farklı yerlerinden gelen, alanlarının uzmanı İrene Markoff, Muhammed Ali Soltanî, Robert Langer, Janos Sipos ve Eva Csaki gibi kıymetli hocalarla ya da ülkemizden katılan değerli bilim insanlarıyla kendi çalışmalarını tartışma imkânını bulmaları ve etkileşim ağları kurmaları açısından Sempozyum akademik bir rehberliği de yerine getirmiştir. Bu öğrencilerden bir kısmı oturumlarda başarılı sunumlar yapmış ve deneyim kazanmışlardır. Ayrıca, Türkiye'nin farklı üniversitelerinden yüksek lisans ve doktora öğrencileri de Sempozyum'a dinleyici olarak katılmış ve çalışmalarıyla ilgili görüş alış verişinde bulunmuşlardır. Sempozyumun akademi ve diğer kurumlar arasında tesis edilen işbirliğiyle gerçekleştirilmesi de ayrıca önemlidir. Sempozyum, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Alevi Bektaşî Kültür Enstitüsü, Ege Tahtacı Kültür

Eğitim Kalkınma ve Yardımlaşma Derneği, Seyyid Ali Sultan Dergâhı Koruma Vakfı ve Güney Bulgaristan Cem Derneği'nin katkılarıyla gerçekleştirilmiştir.

Sempozyumlar genellikle bilim insanlarının katılımıyla sınırlı, gündelik hayattan kopuk, biraz da sıkıcı ve ciddi akademik etkinliklerdir. Uluslararası Alevi Ritüelleri Sempozyumu'nun önemli bir farkı da bu bilimsel etkinliğe akademi dışındaki bireyler ile Balkanlar ve Türkiye'nin farklı bölgelerinden ocak mensupları, Alevi kurumları ve dedelerinin katılımlarını sağlamış olmasıdır. Bilimin, kültür ve sanat faaliyetleriyle bir araya getirilmiş olması, akademi dışındaki katılımcıların Sempozyum'a ilgisini artırmıştır. Sempozyum, Uluslararası İzmir Alevilik-Bektaşılık Günleri'nin bilim ayağını oluşturmuş, buna 14-15 Aralık 2019 tarihlerinde gerçekleştirilen sanat ve icra etkinlikleri eşlik etmiştir. Bu çerçevede olmak üzere, 14 Aralık 2019 tarihinde Aşkla Semah Dönenler adlı bir performans icra edilmiştir. Bu etkinlik kapsamında Türkiye ve Balkanlardan farklı ocaklara mensup, geneli yaşlılardan oluşan ve geleneksel kıyafetlerini kuşanan Aleviler semah dönmüşlerdir. Geleneksel kıyafetleriyle semah dönen yaşlıları görmek, kentli bireyler, özellikle de gençler için kültürlenmeyi sağlayan eşsiz bir deneyim olmuştur. Bu etkinlik, aynı zamanda ilgilileri için ritüelle performans arasındaki farkı ve ritüellerin modern formlarını görmeye de imkân tanımıştır. Sahnede icra edilen bir performans olmasına rağmen seyirciler tarafından büyük ilgi ve tazimle takip edilmiştir. Uluslararası Alevilik-Bektaşılık Günleri, 15 Aralık 2019 tarihinde, Sabahat Akkiraz'ın söylediği deyişlerin ardından, bağlama ve tenburu bir araya getirerek unutulmuş o köklü kültürel bağı ve ruhu müzikle yeniden kuran Grup Müştak'ın söylediği deyiş, nefes ve gazellerle sona ermiştir.

**ULUSLARARASI
İZMİR ALEVİLİK - BEKTAŞİLİK
GÜNLERİ**

BİLİM, SANAT VE İCRA
13 - 14 - 15 Aralık 2019
Yer: **Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezi**

13 - 14 Aralık 2019 (Cuma ve Cumartesi)
09.30 - 18.30

**ULUSLARARASI ALEVİ RİTÜELLERİ
SEMPOZYUMU**

14 Aralık 2019 (Cumartesi)
19.30

AŞKLA SEMAH DÖNENLER

15 Aralık 2019 (Pazar)
19.30

AŞKLA DEYİŞLER

KONSER:
**SABAHAT AKKIRAZ
GRUP MÜŞTAK**

ULUSLARARASI İZMİR ALEVİLİK - BEKTAŞILIK GÜNLERİ

BİLİM, SANAT VE İCRA

13 - 14 - 15 Aralık 2019

Yer: **Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezi**

13 - 14 Aralık

(Cuma ve Cumartesi)

09.30 - 18.30

ULUSLARARASI ALEVİ RİTÜELLERİ SEMPOZYUMU

**ULUSLARARASI
İZMİR ALEVİLİK - BEKTAŞİLİK
GÜNLERİ**

B İ L İ M , S A N A T V E İ C R A
13 - 14 - 15 Aralık 2019
Yer: **Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezi**

14 Aralık
(Cumartesi)
19.30

**AŞKLA
SEMAH
DÖNENLER**

ETKİNLİĞİMİZ ÜCRETSİZDİR.

ULUSLARARASI İZMİR ALEVİLİK - BEKTAŞILIK GÜNLERİ

BİLİM, SANAT VE İCRA
13 - 14 - 15 Aralık 2019

Yer: **Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezi**

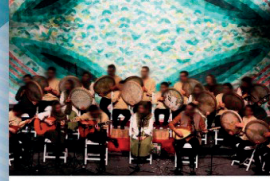
15 Aralık (Pazar)

19.30 KONSER

SABAHAT AKKİRAZ

GRUP MÜŞTAK

مشاق
گروه

ETKİNLİĞİMİZ ÜCRETSİZDİR.

ULUSLARARASI İZMİR ALEVİLİK - BEKTAŞILIK GÜNLERİ

B İ L İ M , S A N A T V E İ C R A

13 - 14 - 15 Aralık 2019

Yer: **Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezi**

*International Days of Alevism-Bektashism, Izmir
Science, Art and Performance
December 13 - 14 - 15, 2019*

13 - 14 Aralık

(Cuma ve Cumartesi)

09.30 - 18.30

ULUSLARARASI ALEVİ RİTÜELLERİ SEMPOZYUMU

*International
Symposium on Alevi Rituals
December 13 - 14, 2019*

Sempozyum Program Kitapçığı
Symposium Program Book

SEMPOZYUM KURULLARI
SYMPOSIUM COMMITTEES

ONUR KURULU / HONOR BOARD

Tunç SOYER - İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı

Dt. Gökhan ÇANKIR - Ege Tahtacı Kültür Eğitim Kalkınma ve
Yardımlaşma Derneği Genel Başkanı

Güllizar CENGİZ - Alevi-Bektaşî Kültür Enstitüsü Başkanı - Almanya

Ahmet KARAHÜSEYİN - Seyyid Ali Sultan Dergahı Koruma Vakfı
Başkanı - Yunanistan

Mustafa Ali MUSTAFA - Güney Bulgaristan Cem Derneği Başkanı -
Bulgaristan

AKADEMİK KOORDİNATÖR / ACADEMIC COORDINATOR

Doç. Dr. Mehmet ERSAL

DÜZENLEME KURULU / ORGANİZATİON COMMITTEE

Prof. Dr. Ali YAMAN

Doç. Dr. Mehmet ERSAL

Dr. Öğr. Üyesi Bülent AKIN

SEKRETARYA / SECRETARY

Dr. Fatoş YALÇINKAYA

Dr. Seda GEDİK

Cem AKDAĞ

Ebru UNYUK

İsmail AKKANAT

Mehmet ÇAKIRÇOBAN

Şeyma SOYYILMAZ

BİLİM KURULU*SCIENCE COMITTEE*

Prof. Dr. Ahmet Yaşar OCAK
 Prof. Dr. Ali YAMAN
 Prof. Dr. Alimcan İNAYET
 Prof. Dr. Ayhan EROL
 Prof. Dr. Éva CSÁKÍ
 Prof. Dr. Fuzuli BAYAT
 Prof. Dr. İrene MARKOFF
 Prof. Dr. Janos SÍPOS
 Prof. Dr. Metin EKİCİ
 Prof. Dr. Nilgün ÇIBLAK COŞKUN
 Prof. Dr. Ömür CEYLAN
 Prof. Dr. Raoul MOTİKA
 Doç. Dr. Adem KOÇ
 Doç. Dr. Ahmet Yılmaz SOYYER
 Doç. Dr. Halil İbrahim ŞAHİN
 Doç. Dr. İlkey ŞAHİN
 Doç. Dr. Markus DRESSLER
 Doç. Dr. Mehmet ERSAL
 Doç. Dr. Robert LANGER
 Doç. Dr. Zeynep Oktay USLU
 Dr. Öğr. Üyesi Bülent AKIN
 Dr. Öğr. Üyesi Erhan KURTARIR
 Dr. Öğr. Üyesi İlgar BAHARLU
 Dr. Öğr. Üyesi Seval EROĞLU
 Dr. Öğr. Üyesi Ulaş ÖZDEMİR
 Dr. Öğr. Üyesi Zahide AY
 Dr. David SHANKLAND
 Dr. Fatoş YALÇINKAYA
 Dr. Muhammed Ali SOLTANI
 Dr. Des. Hıdır TEMEL
 M.A. Didem Gülçin ERDEM
 M.A. Mahir POLAT

DANIŞMA KURULU*ADVISORY BOARD*

Ali ATEŞ
 Ali DEDEOĞLU
 Ali Ekber YALÇIN
 Ali ERİM
 Ali YILDIRIM
 Baki ÖZDEMİROĞLU
 Dr. Muzaffer BİRDAL
 Fedail MOLLA
 Fikret TUNCEL
 Hamza KARAYEL
 Hasan Ateş
 Hasan ÖZYİĞİT
 Haydar ERCAN
 Haydar SOYLU
 Hasan ATEŞ
 Hazır Ali BEAZYILDİRİM
 Hüseyin ERİŞ
 İbrahim KOCABIYIK
 İsmail GACAR
 İsmail KOLAĞASI
 Karip BOZKURT
 Kevser Koçerdin GENÇALP
 Mehmet AÇIK
 Mehmet ATEŞ
 Mehmet DEDEOĞLU
 Mehmet DEMİRTAŞ
 Mehmet İSMAİLOĞLU
 Mustafa ALKAN
 Piri ER
 Selim ATEŞ
 Seyfi OĞUZ
 Yusuf BAŞARAN
 Yücel TOP

SEMPOZYUM PROGRAMI / SYMPOSIUM PROGRAM

13.12.2019 Cuma - 1. Gün

13.12.2019 Friday - First Day

10.00 - 10.05 Saygı Duruşu ve İstiklal Marşı (*National Anthem*)

10.05 - 10.10 Açılış Gülbangı / *Opening Prayer*

10.10 - 10.45 Açılış Konuşmaları / *Opening Speeches*

Oturum / Session 1 - 11.00 - 12.30

11.00 - 11.10 Oturum Başkanı / *Chair*

Prof. Dr. Éva CSÁKÍ

11.10 - 11.30 Prof. Dr. Ayhan EROL

Alevi Müzik Kültürü: “Yol Bir Sürek Binbir”

Alevi Music Culture: “Yol Bir Sürek Binbir”

11.30 - 11.50 Prof. Dr. János SIPOS

Trakya'daki Bektaşilerin Müziği

Bektashi Music in Thrace

11.50 - 12.10 Dr. Öğr. Üyesi Seval EROĞLU

Geleneksel Ritüel Evreninden Popüler Kültüre Zâkirlik

“Zâkirlik” from Its Traditional Ritual Nature to Popular Culture

12.10 - 12.30 Tartışma / *Discussion*

12.30 - 13.30 **Öğle Yemeği** / *Lunch*

Oturum / Session 2 - 13.30 - 15.00

13.30 - 13.40 Oturum Başkanı / *Chair*

Doç. Dr. A. Yılmaz SOYYER

13.40 - 14.00 Doç. Dr. İlkay ŞAHİN

Ritüellere Kuramsal Bir Bakış: İşlevden Anlama,

Ritüelden Performansa

A Theoretic View on Rituals: From Function to Meaning,

From Ritual to Performance

14.00 - 14.20 Doç. Dr. Mehmet ERSAL

Yeni Ritüeller Yaratmak, Yeni Bir Alevilik İnşasına Yeter mi?

Does Creating New Rituals Suffice to Construct a New Alevism?

- 14.20 - 14.40 Dr. Öğr. Üyesi Bülent AKIN
Ehl-i Hak ve Alevi Cem Ritüelleri: Yapısal Karşılaştırmalı
Bir İnceleme
Ahl-e Haqq and Alevi Cem Rituals: A Structural Comparative Analysis
- 14.40 - 15.00 Tartışma / Discussion
- 15.00 - 15.30 Kahve Molası / Coffee Break
- Oturum / Session 3 - 15.30 - 17.00**
- 15.30 - 15.40 Oturum Başkanı / Chair
Prof. Dr. Fuzuli BAYAT
- 15.40 - 16.00 Prof. Dr. Halil İbrahim ŞAHİN
Balıkesir Çepnilerinde Kamberlik Geleneği ve Kamber
Fikret Tuncel (Matemî)
*The Tradition of "Kamberlik" among Chepnis of Balıkesir
and the Kamber Fikret Tuncel (Matemi)*
- 16.00 - 16.20 Doç. Dr. A. Yılmaz SOYYER
Babağân Bektaşılığında Aynü'l-Cem ya da İkrar Cemi
Aynu'l Cem or İkrar (Admission) Cem in Babağan Bektashism
- 16.20 - 16.40 Arş. Gör. Didem Gülçin ERDEM
Alevi İnanç Sisteminde Dâr Kavramı Merkezli Gülbanklar
"Gulbanks" Based Around the Concept of "Dar" in the Alevi
Belief System
- 16.40 - 17.00 Tartışma / Discussion
Oturumlar Kapanış / End of the Sessions

14.12.2019 Cumartesi - 2. Gün

14.12.2019 Saturday - 2. Day

Oturum / Session 4 - 09.00 - 10.30

- 09.00 - 09.10** Oturum Başkanı / Chair
Prof. Dr. Ayhan EROL
- 09.10 - 09.30** Prof. Dr. Ali YAMAN
Kırdan Kente Göç Sonrası Alevilikte Ritüeli Etkileyen
Değişime Dair Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme
*A Comparative Assessment of Changes Affecting Ritual in
Alevism After Rural-To-Urban Migration*
- 09.30 - 09.50** Doç. Dr. Robert LANGER
The Ritual Dynamics of Diaspora Alevism
Diaspora Aleviliğinin Ritüel Dinamikleri
- 09.50 - 10.10** Dr. Des. Hıdır TEMEL
Hubyâr Ocağı Örneğinde Modernite Sonrası İnanç
Yapılanmasında Değişimler ve Ritüel Aktarımı
*Changes in Belief Structuring and Transfer of Ritual in
Postmodernism on the Example of Hubyar Hearth*
- 10.10 - 10.30** Tartışma / Discussion
- 10.30 - 11.00** Kahve Molası / Coffee Break

Oturum / Session 5 - 11.00 - 12.30

- 11.00 - 11.10** Oturum Başkanı / Chair
Prof. Dr. Halil İbrahim ŞAHİN
- 11.10 - 11.30** Prof. Dr. Fuzuli BAYAT
Aşura'dan Önceki ve Sonraki Ritüeller Bağlamında Alevi
- Şii Karşılaştırması
*Alevi-Shia Comparison in the Context of the Rituals
Before and After Ashura Day*

- 11.30 - 11.50 Dr. Öğr. Üyesi Erhan KURTARIR
Bir Kent Hakkı Mücadele Alanı Olarak Cemevlerinin
Sosyo-Mekânsal Üretimi ve Anlamı
*Socio-spatial Production and Meaning of Cemevi as an
Arena of City Rights*
- 11.50 - 12.10 Dr. Fatoş YALÇINKAYA
Varto Alevi Kadınlarının Dini Ritüellere Katılımı:
Varto'dan İzmir'e Hızır İnanıcı
*The Varto Alevi Women's Participation into Religious
Rituals: Khidr Belief from Varto to Izmir*
- 12.10 - 12.30 Tartışma / Discussion
- 12.30 - 13.30 Öğle Yemeği / Lunch
- Oturum / Session 6 - 13.30 - 15.00**
- 13.30 - 13.40 Oturum Başkanı / Chair
Doç. Dr. İlkyay ŞAHİN
- 13.40 - 14.00 Doç. Dr. Adem KOÇ
Alevi Ziyaret Mekanlarında Delikli Taştan Geçme
Ritüeline Arketipsel Bir Yaklaşım
*An Archetypal Approach to the Ritual of Passing
Through Hollow Stone at Sacred Places of Alevis*
- 14.00 - 14.20 Dr. Öğr. Üyesi İlgar BAHARLU
Tasavvuf Tarihi Bağlamında Semah Ritüeli
Semah (Whirl) Ritual in the Historical Context of Sufism
- 14.20 - 14.40 Dr. Muhammed Ali SOLTANİ
Ehl-i Hak Ritüelleri Üzerine Serencam Kelamları ve
Bağlam Merkezli Bir İnceleme
*A Kalam-i Serencan and Context Centred Analysis on the
Rituals of Ahl-e Haqq*
- 14.40 - 15.00 Tartışma / Discussion
- 15.00 -15.30 Kahve Molası / Coffee Break

Oturum / Session 7 - 15.30 - 17.00

- 15.30 - 15.40 Oturum Başkanı / Chair
Doç. Dr. Robert LANGER
- 15.40 - 16.00 Prof. Dr. Ěva CSÁKĪ
Ahmet Yesevi'nin Hikmetlerine İcra Merkezli Bir
İnceleme (Eski ve Yeni Yazı Metinler)
*A Performance-Centred Analysis of the Ahmet Yesevi's
Wisdoms (Old and New Writtings)*
- 16.00 - 16.20 Prof. Dr. İrene MARKOFF
*The Dynamics of Ritual and the Traditional Alevi-Related
Cem in Bulgaria: In Search of New Theoretical Paradigms*
Ritüelin Dinamikleri ve Bulgaristan'daki Geleneksel Alevi
Cemi: Yeni Kuramsal Paradigmalar Arayışı İçinde
- 16.20 - 16.40 Dr. Hakim ELNAZAROV
Rites and Rituals of the Ismailis of Central Asia
Orta Asya'daki İsmaililerin Ayin ve Ritüelleri
- 16.40 - 17.00 Dr. Öğr. Üyesi Zahide AY
Bedahşan İsmaililerine Ait Şifahi Bir Metin: Guharriz
(İçeriği ve Alevi Buyruk Metinleriyle Karşılaştırılması)
*An Oral Text of Ismailis of Badakhshan: Guharriz (Its
Content and Comparison with the Texts of Alevi Buyruk)*
- 17.00 – 17.20 Tartışma / Discussion

Oturumlar Kapanış / End of the Sessions

KATILIMCI LİSTESİ / LIST OF PARTICIPANTS

- Prof. Dr. Ali YAMAN** Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. Ayhan EROL Dokuz Eylül Üniversitesi Türkiye
Prof. Dr. Éva CSÁKÍ Peter Pazmany Üniversitesi - Macaristan
Prof. Dr. Fuzuli BAYAT Azerbaycan Milli İlimler Akademisi - Azerbaycan
Prof. Dr. Halil İbrahim ŞAHİN Balıkesir Üniversitesi - Türkiye
Prof. Dr. İrene MARKOFF York Üniversitesi - Kanada
Prof. Dr. Janos SİPOS Macar Bilimler Akademisi - Macaristan
Doç. Dr. A. Yılmaz SOYYER Süleyman Demirel Üniversitesi -Türkiye
Doç. Dr. Adem KOÇ Eskişehir Osmangazi Üniversitesi -Türkiye
Doç. Dr. İlkay ŞAHİN Erciyes Üniversitesi - Türkiye
Doç. Dr. Mehmet ERSAL İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi -Türkiye
Doç. Dr. Robert LANGER Orient-Institut İstanbul - Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Bülent AKIN İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi - Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Erhan KURTARIR Yıldız Teknik Üniversitesi - Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi İlgar BAHARLU Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi - Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Seval EROĞLU İstanbul Teknik Üniversitesi - Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Zahide AY Konya Necmeddin Erbakan Üniversitesi -Türkiye
Dr. Fatoş YALÇINKAYA İzmir - Türkiye
Dr. Hakim ELNAZAROV İsmaili Araştırmaları Enstitüsü - İngiltere
Dr. Muhammed Ali Soltani Tahran Üniversitesi - İran
Dr. Des. Hıdır TEMEL Philipps Üniversitesi Marburg - Almanya
Arş. Gör. Didem Gülçin ERDEM Denizli Üniversitesi - Türkiye

